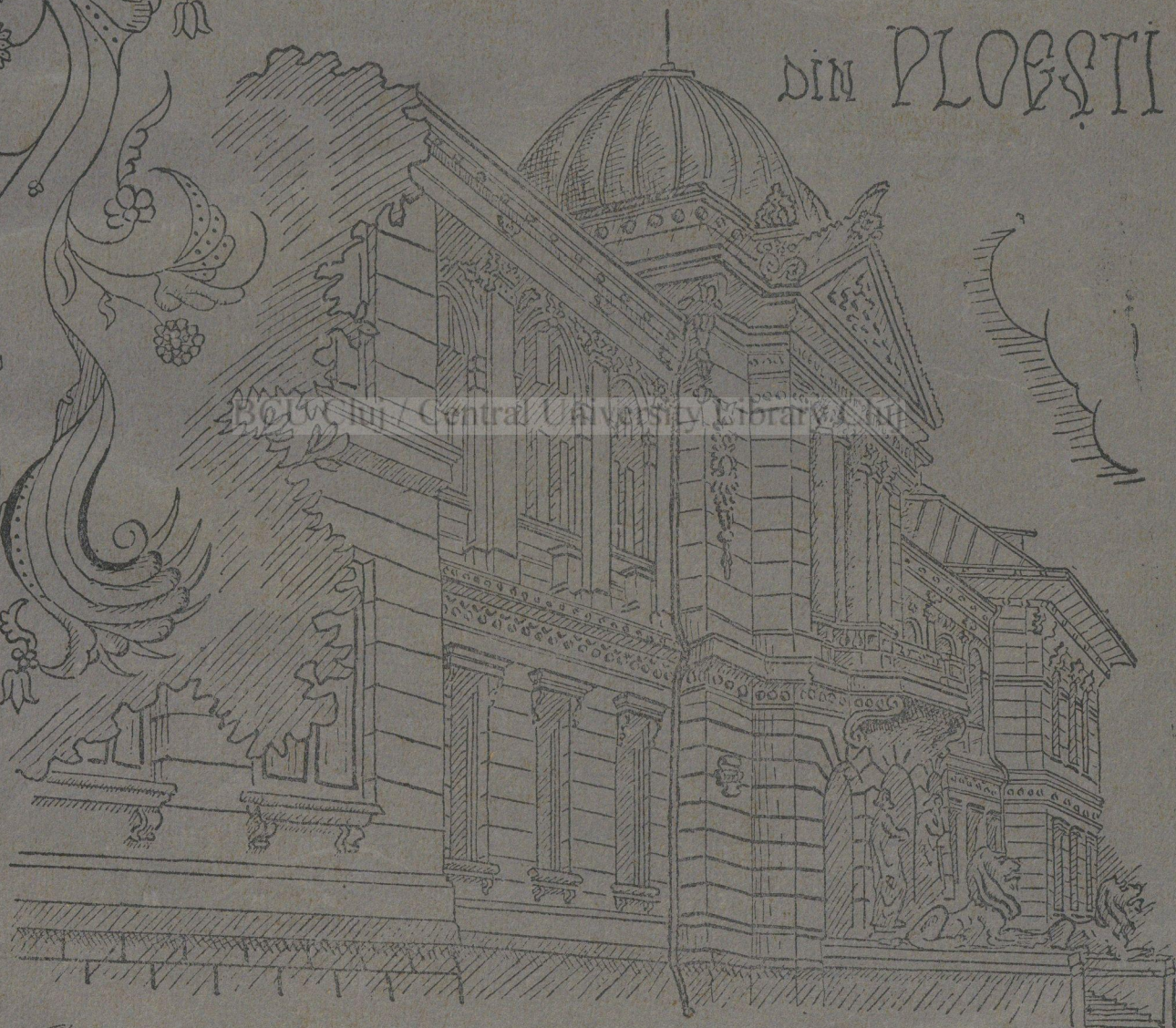


187403

VRIGARUL

LICEULUI S^{TI} PETRU SI PAVEL

DIN PLOESTI.



R. Iulescu
cl. 8 fe 1937

ANUL XVIII - No. 1-2.

BIBL. UNIV. CLUJ-S.B.U.
Nr. 2498-1945
Exemplar legal

CURIERUL LICEULUI

„SFINȚII PETRU ȘI PAVEL“. — PLOIEȘTI

Organ de publicitate al elevilor Liceului „Sfinții Petru și Pavel“



Apare sub directa supraveghere și îngrijire a D-lor Profesori :

Virgil Șerbănescu — Directorul Liceului și
M. Galița.

și a unui comitet de elevi format din :

Popescu N. Mircea	clasa 8-a	Literară
Rădulescu Mihail	„	„
Iliescu Matei	„	„
Popescu Constantin	„	„
Waissman Aurel	„	„

BCU Cluj / Central University Library Cluj



Comitetul Societății de lectură „I. L. CARAGIALE“

Președinți de onoare : } **Prof. Aurel Moșoiu.**
 } **Virgil Șerbănescu, Directorul Liceului.**

Vice-Președinți de onoare : *Profesor Mihail Galița*

Toți domnii profesori sunt membrii de onoare.

Președinte activ : Popescu N. Mircea Clasa 8-a Literară.

Bibliotecar : Rașcu Paraschiv „ „ „

Redacția și Administrația : Liceul „Sfinții Petru și Pavel“. — Ploiești



BCU Cluj / Central University Library Cluj

M. S. REGELE CAROL II.

Credință și muncă pentru țară și rege.

CREZUL NOSTRU

Cred în Dumnezeu și în Biserica străbunilor mei.

Cred în Regele Țării, Marele nostru Străjer, Cărmuitorul destinelor poporului român.

Cred în muncă și jertfă, închinându-mi întreaga mea ființă pentru ridicarea și propășirea Patriei.

Cred în Straja Țării, chezașia unității neamului, hotarelor și sufletului românesc.

.....

Munca nu este numai o chestuială de energie fizică sau intelectuală ci și o credință și o disciplină.

CAROL II.

Cuvântarea D-lui Profesor G. M. Petrescu-Sava

către Stolul Străjeresc al Liceului Sf. Petru și Pavel din Ploești în ziua de 1 Decembrie 1939, pentru comemorarea zilei de 1 Decembrie 1918, în care Ardealul și țările alăturate s'au unit cu România.



*Domnule Comandant Străjer-Director,
Domnilor Comandanți Străjeri-Colegi,
Iubiți Elevi Străjeri,*

Țin dela început să mulțumesc Domnului Director, care mi-a făcut onoarea de a mă invita pe mine să vorbesc în această zi solemnă.

Sărbătorim comemorând azi, 1 Decembrie 1939, unirea Transilvaniei, Maramureșului, Crișanei și Temișanei cu România, unire la care frații noștri de peste Carpați s'au hotărât acum douăzeci și unu de ani, în ziua de 1 Decembrie 1918.

Voi căuta în prima parte a cuvântărei mele să arăt însemnătatea acestei uniri și scopul sărbătoririi ei. Apoi voi arăta împrejurările în care s'a făcut această unire, precum și piedica principală care a stat și stă în calea ei, căutând să o surpe; în urmă voi căuta să caracterizez această unire în cadrul istoriei naționale. În încheierea cuvântărei mele voi arăta cui trebuie să fim recunoscători pentru această măreață înfăptuire a aspirațiilor noastre naționale.

* * *

Unirea țărilor române de peste Carpați cu România este cel mai mare act al istoriei noastre naționale. Căci din-

colo de munți sunt izvoarele neamului românesc, din care el s'a revărsat ca o apă la Răsărit și Miazăzi de Carpați în Moldova și Țara-Românească. Dincolo de munți a fost centrul Daciei Traiane, cu capitalele Sarmisegetuza în Țara Hațegului, Apulum azi Alba-Iulia, capitală și centru militar al Daciei romane, a treia capitală romană Porolisum spre Maramureș și marile orașe daco-romane Napoca (Cluj) și Potaisa (Turda). Acolo, la Alba-Iulia geniul protector al neamului nostru a găsit că trebuie să se pue pe fruntea primului rege al tuturor Românilor coroana regală, de veacuri așteptată. Cu drept cuvânt deci se poate spune că prin unirea țărilor surori de peste munți a venit la locul ei inima României, inimă care încetase de 900 ani, dela invaziunea maghiară, a mai bate.

Sărbătorim în fiecare an ziua de 1 Decembrie, în care s'a înfăptuit această unire, cu scopul de a întări în sufletele noastre, ale tuturor Românilor, această unire, spre a o face să dureze cât va dura lumea și soarele care o luminează.

Acest scop îl au toate serbările naționale. Serbăm ziua de naștere a Majestății Sale Regelui Carol II pentru a ne bucura de viața Lui și a ne întări sufletele în muncă și credință față de El, în folosul Patriei. Serbăm 24 Ianuarie pentru a întări unirea Moldovei cu Țara-Românească, care trebuie să rămâne nedespărțite în vecii vecilor, ca să nu ne pomenim vreodată luptând desbinați, unii contra altora, cum s'a văzut de curând luptând Cehii contra fraților Slovaci. Serbăm 10 Mai ziua venirii la noi a lui Carol I, spre a face ca legătura dintre dinastia Hohenzollernilor și țară să nu se mai deslege niciodată. Serbăm 10 Mai, ziua proclamării independenței, spre a face ca independența să dureze cât neamul românesc, să nu ne pomenim vreodată renunțând la independență, așa cum au renunțat de curând Cehii. Serbăm 10 Mai, ziua proclamării regatului, pentru a întări și menține în viitor rangul la care țara s'a înălțat în domnia lui Carol I.

Tot astfel serbăm 1 Decembrie, pentru a face ca iubirea noastră față de frații transcarpațini să fie cât mai mare. După cum atunci când vedem moldovean îl socotim om al nostru, tot astfel când vedem transilvănean, bănățean, crișan sau maramureșan, suntem datori a-i prețui și a-i iubi, ca pe noi înșine, apărându-i și ajutându-i, ca și când ne-am ajutat și apăra pe noi înșine. Să fim în orice clipă conștienți că luptând pentru ei luptăm pentru noi. Să nu facem niciodată în viața noastră greșala de a prefera pe alții de altă nație, orcum ar fi, înaintea lor.

* * *

Să arăt acum în ce chip, prin ce jertfe și străduințe, s'a făcut unirea fraților de peste munți cu România. Pentru frații transilvăneni jertfele și străduințele pentru unire au durat opt ani, iar pentru noi cei din vechiul regat, care am tratat

în război cu doi ani în urmă, ele au durat șase ani.

După patru ani de crâncen și continuu război european, în care, duși de stăpânii lor, frații noștri au sângerat pe toate teatrele războiului mondial, anahronicul stat austro-ungar, în care 18 naționalități erau canonite și forțate la desnaționalizare de cele două neamuri dominante, austriac și maghiar, s'a prăbușit. Fiecare din cele 18 neamuri a căutat să-și croiască o soartă nouă. Românii din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, adunați din toate satele și orașele la Alba-Iulia, proclamă în ziua de 1 Decembrie 1918 unirea cu România și pe Ferdinand I rege al lor.

Nu trecură opt luni dela această hotărâre și armata ungurească, împinsă de guvernul comunist al lui Bela Kun, trecu Tisa spre a supune pe Români la un nou jug. În două săptămâni de lupte, armata română, sub comanda regelui Ferdinand I, zdrobește și silește întreaga armată maghiară să se predea în ziua de 3 August 1919, o desarmează și își face intrarea triumfală în Buda-Pesta, pe care o ține ocupată, împreună cu mai toată Ungaria, timp de trei luni, salvând nu numai această țară, ci însăși Europa, de primejdia comunistă.

Tractatele de pace încheiate în Franța la Trianon, 4 Iunie 1920 și la Sèvres, 10 August 1920, recunosc unirea fraților de peste munți cu România și după doi ani încoronarea regelui Ferdinand I și a reginei Maria în catedrala din Alba-Iulia la 15 Octombrie 1922 consfinți definitiv marea operă.

Să spun acum câteva cuvinte despre națiunea maghiară, piedica principală ce a stat în calea realizării aspirațiilor seculare de unire ale neamului nostru și despre purtarea ei față de nobila noastră gintă de peste Carpați.

Maghiarii au venit în Europa în anul 896. Scriitorii germani din evul mediu descriu în amănunt cruzimea firei lor, arătându-i

că trăiau ca lupii, mâncând carne omească crudă și păstrând prizonierii de război pentru a-i masacra și a le mânca inima caldă, atunci când simțeau nevoie să prindă curaj. În timpul stăpânirii, lor de 900 ani, frații noștri nu numai că au suferit un dur martiraj, dovedit prin răscoalele lui Horia și Avram Iancu, dar au fost sărăciți cu desăvârșire. Unde au avut sate în locuri bune de cultură le-a pus foc, forțându-i să se refugieze în locuri sărace, prin râpi, prin muchi de stânci și funduri de păduri, unde numai lătratul câinilor și apariția de după copaci a unui om ce ese îngrijorat, cu toporul pe după mână, să vadă cine e, fac pe călător să-și creadă ochilor că pot trăi acolo oameni așezați în sate. E un canon grozav pentru ei, în multe locuri, nu numai a câștiga un ban, dar și a sui în acele locuri sterpe mălaiul și leguma cumpărată dela târguri cu acel ban trudit.

Dacă Ferdinand I, căruia Ardelenii sunt datori a-i da Sămbăta cel dintâi colac ce fac pomană morților, nu ar fi liberat ținuturile de peste munți, nu ar fi întârziat mult stingerea cu totul de pe fața pământului a fraților subjugăți.

Azi încă cea dintâi primejdie, ce pândește neamul românesc, este revizionismul maghiar, care strigă pretutindeni, unde crede că poate fi auzit: „Jos cu Trianonul“, adică jos cu tratatul care a mărginit neamul unguresc la stăpânirea numai a celor de o seminiție cu el. Prin distrugerea tratatului dela Trianon, ei vor să reîntroneze tiranizarea neamului nostru.

Rămâne să caracterizez acum, în cadrul istoriei naționale, marele act al unirii țărilor transcarpatine. Din cele spuse până aici s'a văzut destul de bine că această unire nu este făcută prin forță, ci prin o hotărâre liberă. Tot prin hotărâre liberă, a Divanurilor Adhoc, s'a făcut și unirea principatelor în persoana

lui Cuza Vodă în 1859. În acelaș chip, prin un vot liber exprimat al Sfatului Țării din Chișinău, s'a realipit la patria mamă și Basarabia la 10 Aprilie 1918. Și tot așa au proclamat unirea cu România Bucovinenii, la 23 Noembrie 1918. Putem deci spune că unirea Românilor nu e o unire de constrângeri prin forță, ci o unire prin hotărâri pornite din voe bună. Ceeace se unește prin forță, nu durează, dovadă Austro-Ungaria. Durează numai unirea pornită din voința părților.

* * *

Să desprind acum din cele spuse mai sus cui datorăm marea unire românească de care ne bucurăm azi și anume cui trebuie să fim recunoscători pentru acest bun neprețuit, la care mulți dintre Românii din generațiile trecute, nici nu îndrăsneau să se ridice cu mintea.

Dupăcum întemeerea principatelor, prin unirea micilor voevodate românești, o datorim dinastiei Basarabilor în Țara Românească și dinastiei Bogdan-Mușatinilor în Moldova, dupăcum datorăm unirea principatelor lui Cuza Vodă, tot astfel datorăm înfăptuirea și păstrarea României Mari de azi dinastiei Hohenzollernilor.

Ferdinand I este numai îndeplinitorul ei. Pregătitorul este Carol I. Cu toate că prin împlinirea corectă și conștiincioasă a îndatoririlor sale, el s'a resemnat totdeauna la rolul de mic suveran față de prea puternicii monarhi veciai, deținători ai trupului sfărâmat al patriei, din care el stăpânea mai puțin de jumătate, întreținând cu ei raporturi de bună vecinătate și alianță, totuși, în măsura în care situaținea i-a îngăduit, el nu s'a sfiit să exprime crezul său: „Nici o putere din lume nu va fi în stare să împedice unirea tuturor Românilor într'un singur stat“ Dacă destinul nu i-a încredințat lui sarcina unirii neamului, crezul uni-

rii străbate actele întregii lui domnii. Astfel trebuiesc înțelese câștigarea independenței și proclamarea regatului, indispensabile viitorului mare stat român. Prin readucerea Dobrogei la patria mamă și prin alăturarea Cadrilaterului, el alcătui viitorului stat fațada cuvenită la mare. Carol I pregăti și armata, cu care s'a putut înlăptui marea operă de Ferdinand I.

Majestatea Sa Regele Carol II, care poartă cu vrednicie numele fondatorului dinastiei, a consolidat opera realizată de Ferdinand I, punându-i o temelie de granit. Prin marile schimbări, pe care le-a adus în toate ramurile de activitate românească, el ne-a făcut să înțelegem cum putem păstra ceea ce am dobândit cu atâtea sacrificii. Cu deosebire tinerimea, căreia, prin instituțiuni pregătitoare ce vor străluci ca soarele în istoria noastră națională, cum este aceea a Străjii Țării, Majestatea Sa i-a

asigurat rolul conducerii în România de mâine, îi datorează recunoștință și devotament fără margini.

Pentru toți Români Majestatea Sa Regele Carol II trebuie să fie icoana, la care trebuie să privească în orice clipă. Să-L ascultăm, să-L urmăm, să-L ajutăm cu credință, în toate măsurile, pe care le ia pentru îndrumarea noastră. Înțelepciunii Lui datorim liniștea de care ne bucurăm în mijlocul grelelor împrejurări prin care trecem.

Din adâncul inimelor să ne rugăm Cerescului Stăpân să ni-L ție în sănătate și viață îndelungată, împreună cu Marele Voevod de Alba-Iulia, Mihai. Și ca Unuia ce veghează asupra României Mari, cu care El este una prin toată ființa Sa, să strigăm cu însuflețire :

*Trăiască Majestatea Sa Regele
Carol II, Păstrătorul!
Trăiască Marele Voevod Mihai!*

BCU Cluj / Central University Library Cluj



DEVIZA STRĂJERULUI

I

*Străjerul cu mândrie
Deviza își rostește
Și-orice euvânt dintr'nsa
Cu zel îl împlinește*

II

*În orice clip' a vieții
La Dumnezeu gândește
Și'n zi de sărbătoare,
'N biserică pășește.*

III

*Jar timpul lui de joacă
În două îl împarte,
Dând muncii cuvenita
Și rodnică ei parte.*

IV

*Căci munca și credința
La fel îl oțlesc,
Dând Țării sale scumpe
Un suflet tineresc.*

V

*Cu brațele-i vânjoase
Și-avântu-i străjeresc,
El e mândria Țării
Și-a Tronului Regesc.*

Popescu Paul cl. II B.

O ZI ÎN TABĂRĂ

Un sunet scurt străbate valea. Este trompeta care sună deșteptarea străjerilor din tabăra dela Poiana Țapului.

Înainte ca liniștea să cuprindă din nou împrejurimile, văzduhul se umple de strigătele de bucurie ale străjerilor, care odată cu venirea dimineții s'au deșteptat, după un somn binefăcător, într'un aer curat cum e acela de acolo.

Ne mai putând dormi somnul care la acea oră este atât de dulce, am ieșit din dormitor în curte, unde străjerii sculați cu noaptea în cap, se sbenguiesc.

E zi de sărbătoare, e Duminică.

Natura a ținut să ia și ea parte la această sărbătoare, care pentru noi este poate cea mai mare și cea mai sfântă.

În adevăr mare și sfântă, pentru că în această zi se ridică pentru prima oară Pavilionul Național, care din această zi și până când vom pleca de aici, avea să fâlfâie mândru în bătaia vântului, în această vale fermecătoare. Odată cu sunetul trâmbiței viața a cuprins curtea taberei, care până atunci fusese pustie.

Toți străjerii și domniile comandanti, sunt în curtea frumos împodobită de cu seară, cu brad verde și mușchi. Gimnastica de înviorare nu se mai execută, toți fiind trimiși să ne spălăm, să ne îmbrăcăm, apoi să ne scuturăm așternutul și să ne aranjăm patul frumos, căci era imposibil, ca cei care vor veni la solemnitate să nu ne viziteze tabăra și mai ales dormitoarele.

Totul se desfășoară repede și în ordine, căci fiecare ajută pe celălalt. În curte, perechi perechi, de străjeri își scutură așternuturile. iar în dor-

mitoare alții mănuesc măturile mai bine de cât fetele. Fiecare se întreabă ce va mai fi, cine va veni și fiecare poartă în suflet o grijă. Odată păturile aranjate străjerii ies iar în curte. Ah! este o privesc minunată! Fiecare este îmbrăcat în alb, simbolul nevinovăției.

Cu toți trecem în sala de mâncare unde ne luăm ceaiul. După ceai revenim în curte. Unii se plimbă, alții stau la umbră, cei mari discută; cei de serviciu sunt la bucătărie, unde, curățând legume pentru mâncare, muncesc mai bine decât fetele.

Pe poarta larg deschisă încep să sosească părinții noștri. Se aude strigăte de bucurie și plânsete de bucurie și peste tot vezi numai îmbrățișeri. Incetul cu incetul curtea s'a umplut de vizitatori, care admiră podobeale făcute de străjeri din pietricele, mușchi, glie și brad, căci fiecare a lucrat câte ceva, timp de o săptămână, la această înfrumusețare a taberei.

După câțva timp apare pe șosea o coloană albă.

Este o centurie de străjere care vine pentru a asista la ridicarea pavilionului. Sosește și preotul și totul este gata pentru începerea solemnității.

Ne adunăm în careu și preotul bisericii din localitate oficiază slujba. Apoi Pavilionul Național se ridică falnic, fâlfâind triumfător dela o înălțime care domină împrejurimile. Totul se desfășoară în mijlocul unei naturi fermecătoare. În spatele taberei, dincolo de șoseaua națională, se înalță măriți Bucegii cu piatra Arsă, Jepii Mari, Jepii Mici, Șiri și Caraimanul, în vârful căruia se înalță ca o chezașie din vremuri trecute, Crucea

ridicată în amintirea celor căzuți pe altarul patriei, în războiul nostru pentru întregire.

O răcoare binefăcătoare cuprinde pădurile care acoperă poalele munților și în care, la orice pas, auzi murmurul unui izvor. Iar în preajmă, Prahova sgomotoasă și șerpuitoare înconjoară tabăra ca pe un castel feudal. În față, dincolo de calea ferată, se întinde o poiană, de unde pornesc alte culmi împădurite.

În dreapta taberei se află ruina unei fabrici. Acolo se sfarmă pietrele aduse dela Cariera Mare și dela Cariera Mică, cu ajutorul unor vago-nete până la șosea, iar de acolo cu autocamioane.

În stânga, înspre gară, pe un loc foarte întins, în fața unei troițe, se află o tribună; acolo este stadionul ce servește ca loc pentru serbările date de școala primară din Poiana Țapului.

Soarele înălțat strălucește încălzind pământul cu toată puterea. E ora mesei. O parte din străjeri merg să mănânce împreună cu părinții, iar ceilalți rămân în tabără. După o masă îmbelșugată ni se anunță că suntem liberi până la ora șase. Mulți pleacă spre sat sau în pădurea dela poalele Bucegilor. Înăuntrul pădurei domnește o liniște desăvârșită. Nu se aude decât ciripitul vesel al păsărilor, care parcă înalță rugăciuni de mulțumire către Atotputernicul. Dar timpul se scurge pe nesimțite și toți revenim la tabără.

Cu vorbe emoționante copiii se despart de părinții lor. Ne adunăm în careu. Cu solemnitate și sfințenie Pavilionul Național este coborât, toate funcțiunile domnilor comandanți fiind îndeplinite de străjerii cei mari. Totul cade în tăcere și intrăm în sala de mâncare. După masa de seară

plină de veselie ieșim cu toții în curte. Adunați aci, freamătul începe iar, pregătindu-ne acum pentru șezătoarea ce avea să se desfășoare lângă foc, la stadion. Înaintea ochilor ți se desfășoară o priveliște minunată.

La lumina lunii munții ne par uriași adormiți.

Candelele cerului, aprinse una câte una de o mână nevăzută, strălucesc în întunericul nopții.

Tăcerea este întreruptă uneori de sgomotul mașinilor, apoi totul recade într-o liniște adâncă. Pornim spre stadion. Acolo, focul făcut în grabă gonește întunericul dimprejurul său. Limbi roșii se înalță spre cer jucând parcă după o muzică, pe care numai ele o aud. Într'un colț stau și nu aud nimic din ceace ce petrece în jurul meu... Mă simt transportat în vremuri apuse pentru totdeauna... Mi se pare că văd un rug.. A... da, iată pontiful! Unde este oare animalul ce trebuie sacrificat? În jurul meu capete curioase așteaptă să înceapă sacrificiul...

O sguduitură puternică și un pu-făit greu mă trezește din visare. E trenul care trece chiar prin spatele tribunei. Mă uit în juru-mi și văd că lumea izbucnește în strigăte de bucurie. Ce s'a întâmplat? Un străjer spunea o glumă...

Focul e pe stinse și șezătoarea ia sfârșit. Ne reintoarcem la tabără unde se văd prin ferestre licărind lumini obosite.

Ajunși acolo, fiecare merge la dormitorul lui. E liniște desăvârșită și și răcoare plăcută.

Un glas duios de trompetă sună stingerea în tabăra de străjeri din Poiana Țapului.

Mănescu M. Gheorghe

Clasa 8-a literară.



„Dela Saturnale la Crăciunul nostru“

La început nu erau sărbătorile creștinilor așa de lămurite ca în ziua de astăzi. După cărțile păgâne, se serbau în același timp și «Saturnalele» romane și serbarea lui Mithra, care venise la Roma din Persia, pe la anul 70 după nașterea lui Christos.

Această contopire a ambelor serbări care aparțineau la culturi deosebite, se făcu cu atât mai ușor, cu cât și serbarea persană și »Saturnalele«, în timpul din urmă, constau într'un sacrificiu expresiv pe altarul stomacului, împreună cu toate desfrânările care sunt urmările inevitabile ale umplerii sale peste măsură.

Saturnalele țineau șapte zile. Sărbătoarea începea prin desfacerea unor legături de lână dela statua zeului, legături cu care era legat un an întreg: aceasta însemna că se ridicau toate legăturile, cu care era încătușată libertatea omului. Urma apoi un repaos, un armistițiu în toate afacerile politice și particulare. Tribunalele se goleau, nici o crimă nu se mai pedepsea, nici un războiu nu se mai declara. Erau numai chefuri, bucurii și veselie.

Mai ales sclavii se bucurau de această libertate. Ei aveau dreptul să-și pună pe cap pălării, semn al libertății, să se îmbrace cu togă de purpură, ca cei mai de seamă cetățeni și, ce e încă mai mult, puteau să fie serviți de stăpânii lor, pe cari adeseori îi luau în bătae de joc. Peste tot domnea bucurie și veselie, atât în case, cât și pe străzi și întocmai ca și la anul nou al nostru, își trimeteau fel de fel de cadouri. Puteau să zică, cum zicem și noi despre Crăciun, care a înlocuit sărbătoarea păgână a Saturnalelor, «că această este pentru noi, cea mai mare din sărbători». Saturnalele aminteau vremurile de aur din epoca lui Saturn.

Se vede că cea din urmă zi a Saturna-

lelor, care era ziua de 24 Decembrie, ar fi ziua cea mai scurtă și se numea «Dies Brumalis», în care se serba Mithra, iar în ziua următoare 25 Dec. se serba sărbătoarea soarelui neînvins și această zi se numea în calendarele romane »Dies natalis dei Solis invicti«, adică ziua de naștere a neînvinsului zeu al Soarelui.

Se pare dar că păgânii în Roma concentraseră în acele timpuri toată adorațiunea lor divină în cultul soarelui, spre a putea opune monoteismului creștin un panteism unitar și a lucra prin aceasta contra lățirii creștinismului. Pentru creștini Soarele era Christos, a cărui naștere credincioșii și-o imaginau că aparținea unui soare nou, care avea să arunce asupra pământului razele binefăcătoare ale unei lumi strălucite și cu totul nouă.

Sf. Ioan Gură de aur zicea: «Păgânii și creștinii coincideau într'o serbare comună, deși concepeau obiectul ei într'un mod cu totul deosebit.

Aproape două secole ținu neînțelegerea dacă Crăciunul trebuie serbat la 25 Decembrie sau la 6 Ianuarie. Mai târziu, Episcopul Iulian la 350, ca să poată dovedi că este drept să se serbeze Crăciunul la 25 Decembrie, puse să se caute prin arhive date sigure asupra recensământului făcut în timpul lui August și care fusese cauza călătoriei Fecioarei Maria la Bethleem. Așa s'a aflat că adevărata zi a nașterii lui Isus era ziua de 25 Dec.

Pentru prima oară această dată ieși în tabla sărbătorilor pe anul 354. Grecii și mai ales Alexandrinii se împotriviră la început, însă în Constantinopol se adoptă această dată la anul 376, iar în Alexandria la anul 431.

Cu toate acestea, până la jumătatea secolului al șaselea, domnea încă o mare incertătură și nestabilitate în privința

sărbătoririi Nașterii Mântuitorului Isus.

Împăratul Justinian puse capăt acestei nestabilități, dând un edict la anul 550, în care hotărî ca nașterea să se serbeze la 25 Dec. iar Botezul la 6 Ianuarie.

Celebrarea sărbătorii Nașterii rămase de atunci și până astăzi stabilită pentru ziua de 25 Decembrie la toți creștinii.

Iliescu A. Matei

Clasa 8-a Literară



R O D I C A

Vine Crăciunul! Ca în toți anii, bunul Dumnezeu, știind că se apropie ziua de naștere a Aceluia, ce a iubit atât de mult pe oameni, ziua blândului Isus din Nazaret și că pe pământ, această zi, este atât de așteptată de lumea celor mici, de copii, chemă la Sine pe Moș-Crăciun, căruia îi zise:

— „Moșule, știi ce ai de făcut! Anul acesta, ca și în alți ani, vei face drumul spre pământ, ca să duci pace și bucurie printre oameni. Țin foarte mult să dăruiești pe copii cu ceva din cele ce îți voi da. Te vei duce mai mult pe la cei săraci, vrednici și cuminți, iar când te vei întoarce, îmi vei povesti ceva despre oameni și cum ai împlinit porunca mea.”

La porunca cerescului Tată, bătrânul Moș se îmbracă cu hainele roșii de sărbătoare, își netezi barba lungă și albă, apoi începu să umple coșurile și bradul cu fel de fel de bucurii pentru copii: hăinuțe frumoase, ghetete, urși, oițe albe ca zăpada, cărți frumoase de povești și multe altele. Când fu gata se prezentă Stăpânului ceresc, zicând:

— „Părinte, sunt gata să-ți îndeplinesc porunca!”

Dumnezeu îi dădu binecuvântarea, iar câțiva îngerași, îi deschiseră încetișor poarta grea a Raiului. Moș-

Crăciun văzând ce tare ninge și ce fulgi mari are zăpada, se agăță de un fulg mare de zăpadă și cât ai clipi din ochi cobori pe pământ. Odată ajuns aci, pe o zăpadă mare și pe un ger cumplit, Moșul își îndreptă pașii pe străzile unui mare oraș. Știa bătrânul că în orașul acela erau foarte mulți copii, căci în el trăiau fel de fel de oameni și săraci și bogați, mulți care fuseseră bogați sărăciseră și mulți care fuseseră săraci se îmbogățiseră. Ce multe luminații și ce veselie era în orașul acela! Nenumărate mașini luxoase fugeau în toate părțile. De prin diferite magazine lumea pleca încărcată de cumpărături, iar undeva prin apropiere niște copii rebegiți de frig cântau: „Bună dimineața la Moș-Ajun”...

Obosit de atâta drum și cu multe lucruri în spate, moșul se opri să se odihnească la un colț de stradă și aruncându-și privirea în împrejurimile străzii, zări peste tot case mari cu etaje multe, prin ferestrele cărora venea atâta lumină, încât totul părea luminat ca ziua...

— „Pe aici am să merg întâiu, își zise moșul, apoi voi merge în tot orașul acesta.” Și astfel porni spre casele pline de lumină și căldură.

Ajuns la poarta uneia din ele, se scutură de zăpadă, căudând să intre

înăuntru. Dar poarta era închisă.

Bătu. Nimeni nu-i răspunse. Privind în sus, zări pe poartă un mic buton, apasă pe el și deodată cineva dela o fereastră deschise și strigă:

— „Cine e acolo?”

— „Un biet moș!” răspunse bătrânul.

— „Hei, moșule, stăpânii nu-s acasă. Au plecat de o săptămână pe alte meleaguri.

Auzind acestea, moșul porni mai departe spre lumea cea mult dorită de dânsul și mergând așa ajunse la o altă casă. Acum fără să mai bată la poartă intră în casă. Acolo ce să vadă?! Vreo șase, șapte copii împrejurul unei cutii lucioase de lemn, învârteau un șurub care scotea niște melodii așa frumoase încât moșul rămase vrăjit în ușe.

— „Uite, a sosit Moș-Crăciun! ziseră copiii. Să vedem ce ne-a adus anul acesta? Ce jucării frumoase are!” Poftiră pe moș pe un scaun, îl înconjurară plini de veselie cerându-i fiecare câte o jucărie pentru dânsul. Moșul fiind încântat de frumoasele melodii ale aparatului de radio, fu așa de darnic încât le dădu tot ce avea în brad și în coșurile sale, întrebând pe fiecare cum îl cheamă și ce vârstă are.

Petrecând câteva ceasuri frumoase în casa copiilor fericiți, moșul întârzie deabinelea. Când voi să plece, mama copiilor trimise după Vasile, șoferul casei, căruia dânsa îi zise:

— „Vasile, îl vei duce pe Moș-Crăciun cu mașina noastră pe unde îi va plăcea în acest oraș.”

După aceia, moșul își luă rămas bun dela toți și suindu-se în mașina care îl aștepta, porni în noaptea cea plină de viscol și zăpadă, prin oraș.

După mai mult timp de mers, ajunse într-o mahala întunecoasă cu drumurile siguratece.

— „Oprește! zise Moș-Crăciun, de acum voi merge pe jos și apoi voi pleca de unde am venit!”

Vasile opri mașina, moșul se dădu jos, pornind prin troenile de zăpadă și privind în dreapta și în stânga, zări o căsuță mică îngropată în zăpadă. Din casa aceia o lumină mică ca o scânteie străbătea în noaptea neagră și geroasă.

— „Am să mă duc și aici” zise moșul și intrând în curte voi să se uite prin geam. Geamul însă era așa de gros înghețat încât nu se putea vedea înăuntru. Atunci moșul intră în casă tip-til așa cum numai el știe să intre și privind înăuntru, zări lângă unul din pereți un pat mic, în care dormea o fetiță mai albă decât zăpada, cu părul bălai, ce îi cădea împrejurul capului în multe bucle aurii. Moșul luă un scaun, se așeză lângă pătuc și începu să tușească. Fetița auzind șgomot se sculă, se frecă puțin la ochi, apoi plină de bucurie zise rîzând:

— „Tiii...!! Moș-Crăciun..... Moș-Crăciun... de-ai ști de când te aștept... Să nu te superi că am adormit, dar la noi e atât de frig!... Noi facem economie la lemne că sunt scumpe și nu prea avem bani, și ca să nu-mi fie frig am intrat în pătuc adormind așteptându-te”.

— „Cum te cheamă și de câți ani ești, păpușa mea?” o întrebă moșul. Fetița răspunse.

— „Mă cheamă Rođica, am 11 ani și sunt în clasa IV-a primară.”

Și ca să-l convingă pe moș, se sculă din pătuc aducându-și ghiozdanul din care scoase carnețelul de note și citi moșului:

— „Iată, Moș-Crăciun, notele mele dela școală: la aritmetică nouă, citirea, geografia zece, lucrul manual și purtarea zece-apoi scoțând din ghiozdan lucrul de mână zise: acesta

este făcut de mâna mea, Moș-Crăciun, căci decând a murit tăticu îi ajut mă-michii la lucru, în așa fel, ca să putem trăi amândouă. Eu mă rog în fiecare seară lui Dumnezeu, ca să o ție pe mămica mea sănătoasă și să mă poată crește mare! Dar Moș-Crăciun, eu știu povești și poezii așa frumoase!. Și fetița începu să-i spue moșului mai multe poezii. Moșul privind-o rămase uimit de o așa fetiță, vrednică, cuminte și deșteaptă. Aducându-și bătrânul aminte că nu mai are nicio jucărie și pentru dânsa, se întristă. Văzând fetița pe moș îngândurat îi zise:

— „Moș Crăciun, de ce ești trist și nu spui nimănui? Poate că nu mai ai nici o jucărie și pentru mine, rămasă prin coșul tău? Nu-i nimic, nu fii supărat, eu știu ce-i suferința și eu mai știu că până la mine mai sunt atâți copii săraci și poate că ducându-te mai întâiu pela ei, ai isprăvit jucăriile, dându-le lor. Moș-Crăciun, eu nu sunt supărată că nu mai ai nimic și pentru mine. Te rog, însă, când te vei întoarce în cer, spune

bunului Dumnezeu că îl rog, să-i trimeată cât mai curând mă-michii o mașină de cusut, cu care să lucreze și, lucrând, să putem câștiga ceva bani ca să putem trăi.“

Auzind acestea Moșul se întristă și mai tare și ridicându-se de lângă pătuc, sărută fetița pe frunte zicându-i:

— „Voi face, Rodico, așa cum m'ai, rugat pentru mama ta.“

Apoi luându-și rămas bun dela fata cea vrednică și cuminte, plecă spre ușe în pragul căreia se opri și, uitându-se încă odată la orfană, își aminti de cuvintele pe care i le spusese la plecarea din cer Stăpânul lumii. Atunci i-se iviră două lacrimi sub genele albite de noianul atâtor veacuri și, pentru prima oară, moșul își plânse amarnic vina de a fi uitat pe copiii săraci. Așa este sufletul copilului sărman, el rabdă, muncește și speră. Ce îl ajută ca să isbutească în viață?

Nimic, decât munca, voința, cinstea și credința sa în Dumnezeu.

Rulea C. Gheorghe
Cl. III A. L. P. P.



IMPRESII

La poalele acelorași munți, dar nu-mai fiindcă ești de o parte sau de cealaltă și câtă deosebire până și în felul cum omul, stăpânit de credință, a știut să simbolizeze prezența Creatorului!

La Brașov „Biserica Neagră“, la Sibiu biserica evanghelică și cea catolică, iar de cealaltă parte a munților întregul șir de mănăstiri, ctitorii ale voevozilor români, începând cu cele mai vechi, dela Curtea de Argeș, Cozia, Tismana, toate sunt întru slava

aceluiși Dumnezeu și a fiului său Hristos. Și totuși, câtă deosebire între ele în felul cum caută să apropie pe om de Dumnezeu!

Primele, impresionează prin proporții, prin mărime. Intrând înăuntru te simți apăsător de imensitatea spațiului cuprins de bolta sprijinită pe stâlpi masivi și fără să vrei gândul ți se îndreaptă spre Cel ce cârmuește destinele omenirii.

În zadar privirea caută, rotindu-se jur împrejur, motivul unui moment

măcar de întrerupere a simțirii ce te stăpânește ; nimic pe pereți pe care să se poată opri.

Și când tăcerea e străpunsă de noțele adânci și grave pe cari orga, pe neașteptate, le răspândește în spațiu, sufletul ți-e și mai mult cuprins de atmosfera aceia mistică. Un sentiment de seamă, de frică te stăpânește simțind cât ești de mic în fața Divinității.

Cu totul altă atmosferă domnește în mânăstirile credinței noastre ortodoxe. Mărimea lor potrivită, cu linii armonioase te apropie, iar prin forma lor, îți amintește mai totdeauna semnul mântuirii, al crucei pe care a fost răstignit Isus. Prezența Domnului e mult mai concretizată aici. Îți vorbește de ea oricare din scenele pictate cu măiestrie în întreg interiorul stântului locaș.

Ele îți arată cât de mare e mila

Domnului față de toți fiii săi pământeni, care ades nu-I ascultă poruncile. Și orice greutate ți-ar fi apăsător sufletul, orice durere ai fi avut, găsește alinare în cuvintele rostite cu glas blând, în cântare de rugă, de către bătrânul preot luminat de sfintele odăjdii. Lumânările de ceară curată ard pretutindeni, la orice icoană, amintind de sufletele celor cari au părăsit această lume.

Și atunci, simți parcă un imbold care te îndeamnă să-ți dezchizi inima și aruncând tot ce nu-i curat, să înalți către Cel a tot Puternic o rugă de iertare și de ajutor.

E poate un îndemn al strămoșilor al căror sânge îl porți în vine și care și ei, în clipe grele, tot așa au găsit întărire.

Popescu N. Mircea
cl. 8-a Literară.



L U N A

I

Plimbându-ți vestmântul,
Frumoasă regină,
Cutreieri pământul
Tăcută și lină.

II

Te sui fără urmă
Pe boltă'nstelată,
Și'n cale-ți se curmă
Lumina bronzată.

III

Cobori gânditoare ;
Deodată te'ntuneci,
Și'n jocuri de soare
Pe boltă aluneci....

IV

Căci palidă lună,
Tu ești mângâiere
Acelor ce-adună
În suflet durere.

Dâmbolanu Benedict
Cl. 8-a Literară

Vasile Cârlova

POET ROMANTIC

Vasile Cârlova a fost unul dintre poeții de valoare ai literaturii românești. Născut în Târgoviște în anul 1809 dintr'o familie de mici boieri el primește o educație aleasă, învățând după moda timpului, grecește și franțuzește. Foarte de tânăr începe să-și desvolte talentul său poetic, ajungând la la vârsta de 17 ani să scrie poezii pe cari Eliade le numește, pe drept cuvânt, mici, dar pline de foc.

Scrie rând pe rând: o poemă intitulată Păstorul întristat, „Ruinele Târgoviștei“, „Răsunetul unui fluier“, „Rugăciunea“ și altele, iar la 21 de ani ne dă „Marșul Românilor“, începând în acelaș timp traducerea vestitei tragedii Zaïre, din care însă n'a lucrat decât un act.

Inflăcărat fiind de miliția pământească ce se înființase în timpul Regulamentului organic, el intră în rândurile ofițerilor. Moare însă curând după aceea, în anul 1831, pricinuind o mare pierdere atât patriei cât și literaturii.

Cu toate acestea, Cârlova este acela care începe o nouă epocă în literatura noastră, putând fi numit cu adevărat primul nostru poet modern. Forța necesară creației poetice o găsim în iubirea sa plină de patriotism și în lupta ce o dă cu robirea în care se aflau atunci Țările Române. La aceasta se mai adaugă și influența pe care a exercitat-o asupra lui „Societatea literară“ întemeiată de Eliade în casele Goleștilor. Aci, prin traduceri alese făcute din literatura franceză și în special din Lamartine, se provoacă un adânc entuziasm, care deschide șirul traducerilor din capodoperile apusene, ce ajung astfel să ni se facă cunoscute. Această societate îl împinge pe Cârlova spre poezia romantică franceză și-i întărește în acelaș timp forțele poetice. Astfel, luând primele sale poezii și anume, „Păstorul întristat“ și „Inserarea“, ce constituiesc debutul lui ca poet și care prezintă o puternică influență

entă lamartiniană, ne isbesc versurile pline de arhaisme și nesiguranța construcției, pe care o întâlnim la Costache Conachi și Văcărești. Sunt însă interesante prin felul în care Cârlova poate să se despartă de haina arhaismului, reușind prin mlădierea limbii să exprime starea sufletească de pesimism, care constituie și nota dominantă a acestor poezii. Talentul său însă evoluează. Găsim o limbă mai bogată, mai expresivă și cu putere producătoare de emoții. Curând și pesimismul e copleșit de un alt sentiment, anume de iubirea de patrie. Ne putând trăi în mijlocul unei lumi pline de răutăți, el se retrage și recheamă în „Ruinele Târgoviștei“, vremurile fericite de odinioară:

O ziduri întristate, o monument slăvit!
In ce mărire'naltă și voi ați strătucit
Pe când un soare dulce și mult mai
[fericit
Iși revărsa lumina pe acest pământ
[iubit.

Sub influența din ce în ce mai accentuată a romantismului, el capătă astfel gustul cântării trecutului și căldura sentimentului. În această poezie mai ales, prin meditațiile sale și prin evocarea ruinelor, vedem înrăurirea pe care o are asupra lui, celebra carte a lui Volney, „Ruinele“. Sentimentul său patriotic, la gândul robirii pământului scump al țării și la decăderea prezentului, se exaltează, fiind redat într'un mod violent și plin de vigoare. Puțin câte puțin Cârlova se desbracă de pesimismul ce-l mai urmează încă, făcând loc unui puternic sentiment patriotic. Sufletul lui se revoltă când vede toate nedreptățile și asupririle ce se fac Românilor, dar nu caută ajutor de nicăieri. Știe că oricât va cere dreptatea dela dușmani, niciodată nu o va căpăta. Atunci, nu-i mai rămâne de cât o singură speranță

pe care o vedem în poezia „Rugăciune“: să-și înalțe gândul către Dumnezeu; dar și Atotputernicul rămâne neindurător.

În sufletul lui Cârlova însă mocnește revolta. Plin de energie și de entuziasm, într'un avânt ostășesc, el compune „Marșul“ care e însăși izbucnirea revoluției. După cum în Rugăciune el făcuse pregătirea revoltei, arătând cauzele ei, aci el pare că prevestește nu numai revoluția din 1848 ci și Unirea Principatelor. Cârlova e plin de speranță în armata noastră, știind că numai prin ea vom putea să ne ridicăm iar la gloria de altădată. Emoția sufletului de adevărat Român, îi dă puterea să creadă în înălțarea viitoare a neamului său.

Nădejdea acestei străluciri, pornește din însăși adâncă iubire de patrie, care străbate ca un fir roșu întreaga sa operă. De unde la început poeziile s'au văzut influențate de precursori, atât români cât și străini, încetul cu încetul el caută să se descătușeze, ajungând să se ridice la adevărate producții de artă.

Cu adevărat romantic, el caută frumuse-

tea adevărată, nu în lumea care-l înconjoară ci în adâncul sufletului său. Meditațiile, sentimentalismul, plăcerea pe care o găsește în cântarea trecutului, îl impun în mod sigur ca primul nostru poet romantic. Imaginația și sensibilitatea sa exaltată, se ridică cu mult peste poezia Văcăreștilor, înțepentă în forme învechite.

Urmând aceiași cale, limba seacă de până atunci se îmbogățește, devine expresivă și variată, având ca efect un ritm nou al versurilor.

Prin opera sa, Cârlova innoiește literatura noastră aducând un aer proaspăt și îmbalsămat, îndreptând în acelaș timp, primul pas spre modernizare.

Felul în care a putut reda bogăția de sentimente, prevestea desigur un mare talent. Moartea necruțătoare însă l-a împiedicat, încât cu adevărat a spus criticul Ibrăileanu: „în Vasile Cârlova, poporul românesc a pierdut, poate, pe unul din cei mai de seamă poeți ai săi.

Rădulescu S. Mihail

Cl. 8-a. Lt.



H. HEINE

„BUCH DER LIEDER“ (Lyrisches Intermezzo 1822-1823)

ROMANȚA 58

TRADUCERE

*Din bolți scânteietoare
Coboară spre pământ
O stea, steaua iubirii
Pe care-o vezi căzând....*

*Cu frunze 'mbătrânite
Și moarte flori de măr,
Iși fac haine vânturi,
Pe câmpuri, jocul lor....*

*O lebedă ce cântă
Se pierde 'n sus pe lac.
Și leneșele unde
În juru-i cercuri fac.*

*E liniște, 'ntuneric,
Se stinge, în scânteii,
A stelei strălucire....
Și cântul lebedei....*

Waissman I. Aurel

cl. 8-a Lit.



T R E C U T U L

I

*Când azi, șoptind au apărut
Fantasme 'n prag de noapte,
Din pieptul meu s'au desfăcut
Dureri de mult uitate.*

II

*Pe boltă stelele se sting,
Scânteii în negre-abise.*

*În toamnă gândurile-mi plîng.
Și nu mai cred în vise...*

III

*Iar vremurile ce-au trecut
Zac sterpe în morminte.
Și între gene-a apărut
O lacrimă fierbinte...*

Eșianu I. Theodor
cl. VI-a B.



VALEA OLTULUI



Cam la 30 km. la Sud de Sibiu se întinde satul românesc Boița, așezat pe valea încântătoare a Oltului. Este mărginit la Nord de un deal stâncos, unde printru pini piperniciți, rătăcesc turme de oi. O apă sare din treaptă în treaptă cu un murmur liniștit. Șoseaua se întinde ca o bandă albă șerpuitoare printre cașele frumos aliniate.

La Est este Oltul, umbrît de sălcii pletoase, ce se oglindesc în luciul albastru al apei. La capătul satului este Turnul Roșu, turn masiv de piatră, ce amintește de epoca medievală. Câteva trepte de piatră acoperite cu mușchi conduc spre interiorul curții. Aci este Orfelinatul ce găzduiește atâția copii orfani, ai căror părinți, departe de căminul drag, și-au jertfit tot ce au avut mai scump pe lume, viața, pentru a apăra cu sângele lor, brazda strămoșească. O adâncă tristețe mă cuprinde când văd acești copii palizi și triști, îmbrăcați în uniformele lor cașfenii, curățind mormintele eroilor.

Durerea se vede pe fețele lor, când se gândesc dacă și părinții lor – mână de țărână acum – au la cap o cruce. Seara cu toții își îndreaptă inimile lor curate spre Dumnezeu și rugăciunea cântată, dulce ca o vrajă, se răspândește întocmai ca o binecuvântare asupra satului admirat. Părăsim comuna în zorii zilei. Oamenii somnoroși ieșeau la secerat. Șoseaua se întinde la Sud cotind printre pădurile de stejari, loc de refugiu și de întărire sufletească a oamenilor în zilele de sărbătoare. Aici are loc de sf. Ilie o sărbătoare populară, în care oamenii petrec uitând urile și dușmăniile dintre ei, înfrățindu-se. Este o reminescență a solidarității Romanilor în fața stăpânirii maghiare.

O priveliște măreață se desfășoară! De o parte Oltul cu maluri prăpăstioase, lovite neconținut de ape, iar de alta muntele, ce măreț își înalță crestele spre cer! Departe se zărește o ruină, plină de amintirile triste ale uraganului trecut. Dar

timpul o va șterge. Este Turnul Spart, ocolit de Olt parcă cu scârbă, căci aici a fost atâtea secole graniță, ce despărțea frații de același sânge.

Valea Oltului începe să se strâmteze. Apele se frământă spumegând printre stâncile colțuroase, acum strângându-se întrun șuvoi iute și șuerător, acum întinzându-și pânzele de apă în clocotitoare vâltori. Văile munților sunt acoperite de neguri și ceață, ce vor parcă să ascunză de ochiul omului, frumusețile naturii. După atâta drum poposim aproape de satul Laxaret. Din șosea poteci întunecoase se înfundă în marea de copaci, ieșind la luminiș departe, pe vreo coamă golașă de munte, sau în vreun simeuriș, unde se odihnește nestingherit de nimeni "sihastrul Carpaților". De cealaltă parte a Oltului, drumul de fier pare sculptat în stâncă. Când nu s'au putut sdrobi stân-

cile, omul nu s'a dat învins, ci spărgând muntele a săpat tuneluri, ale căror guri negre se deschid ca niște imense peșteri.

Deodată, răsună o melodie ieșită din fluerul unui cioban, ce răzleț își paște turma lui de mioare, căci numai așa se explică toată jalea lui sălbatică în toată posomorâta ei simplitate. Intotdeauna în dosul acestor doine se ascunde adevărata tragedie a acestor oameni ce-și duc viața ca niște pustnici. Era tocmai răsăritul soarelui, vârfurile munților erau înconjurate de nori alburii printre care țâșneau sulite aurii ale soarelui. Florile și iarba își plecau capul sub greutatea scânteietoare a boabelor de rouă. Păreau că sunt niște fecioare, ce smerite își pleacă capul în templul sfânt al naturii, voind să facă o măreață primire soarelui....

(*va urmo*)

Rașcu Paraschiv
cl. 8-a Lit.



BCU Cluj / Central University Library Cluj

Incendiul Romei

traducere după Tacitus

În acest an urmează un prăpăd — care a fost cel mai apăsător și mai crâncen din toate câte au căzut asupra Romei în urma incendiilor — pus de unii pe seama Împăratului, de alții pe seama întâmplării, căci scriitorii ne-au transmis ambele păreri.

Un groaznic foc, iscându-se în acea parte a Circului ce se învecinește cu muntele Palatin și Caelius, ațâțat de vânt, se deslănțui deodată cu furie în lungul circului, pe o suprafață lipsită de locuințe apărute de îngrădituri și temple înconjurate cu ziduri, sau altceva ce i-ar fi putut stăvili cursul.

Năpustindu-se dintru început spre locuri joase, se ridică apoi pe înălțimi, pentruca de acolo, rostogolindu-se să aducă iarăși ruina pe întinderile mai joase, zădărni când ajutoarele datorită violenței sale și

orașului — Roma veche — cu străzi șerpuitoare, ici și colo strâmte.

Pe lângă acestea, plânsetele femeilor înmărmurite de groază, bătrânii și copil ne-deprinși cu greutatea, mulțimea celor ce voiau să se salveze sau să ajute pe alții, cei ce grăbindu-se se îngrămădeau, împiedeau orice ajutor din afară.

Privind înapoi, fugarii erau învăluiți fie din spate, fie din lături, sau retrăgându-se la adăpostul locurilor celor mai apropiate, fiind cuprinse și acestea de flăcări, erau siliți să fugă mai departe.

În cele din urmă, ne mai ștind unde-i primejdia și unde-i scăparea, umplură drumurile și se culcară pe ogoare. Unii din locuitori, fură despuiați de orice avuție, lipsindu-le până și pâinea zilnică, alții, deși ar fi putut scăpa, pieriră de dragul celor

apropiați, neputându-i smulge din flăcări.

Nimeni nu îndrăsnea să pună frâu focului, să-l îndepărteze, din cauza amenințării multora, care svârlind făclii, strigau că au primit această incuviințare, fie cu scopul de a jefui, fie în adevăr din ordin.

Spre ușurarea poporului fugar și fără adăpost, Nero deschise câmpul lui Marte, monumentele lui Agrippa, grădinile sale chiar. Zidi apoi în grabă clădiri ca să adăpostească mulțimea fără mijloace, puse să se aducă hrană din Ostia și orașele apropiate, reducând totodată și prețul grâului la trei sestertii.

Aceste măsuri ale lui Nero, deși spre binele poporului, veneau în zadar, căci se svonise că în momentul când Roma era în flăcări, el urcase pe scena teatrului său și cântase năruirea Troiei, asemănând nenorocirea de atunci cu dezastrul de azi.

În a șasea zi, focul incetează la marginea Esquilinului, după ce așternuse la pământ atâtea clădiri, încât flăcările nu mai întâlnise decât câmpul și cerul liber. Înainte de a fi trecut spaima, el reîncepe mai potolît însă, căci pătrunsese în cartierele cele mai deschise ale orașului.

Prin acest incendiu, se crezu că Nero, a vrut să-și facă nemuritoare gloria, ridicând un oraș nou, căruia să-i dea numele său, căci din cele patrusprezece cartiere de altă dată ale Romei, numai patru rămăseseră nevătămate. (Trei fuseseră arse până la temelie, iar în celelalte șapte, rămăseseră abia urme de clădiri arse și ruinate).

Ar fi greu să se stabilească numărul caselor, grupurilor de case și templelor pierdute.

Monumentele religioase cele mai vechi, ca cel dedicat Lunei de Servius Tullius, Marele altar și Templul închinat lui Hercules de către Arcadianul Evandru, Templul lui Jupiter Stator, consacrat de Romulus, palatul lui Numa Pompilius și sanctuarul Vestei, toate arsese. Nu mai amintesc de bogățiile adunate din atâtea biruinți, de capodoperile grecești, de atâtea manuscrise, vechi autentice, de care își amintesc bătrânii — și a căror pierdere n'o poate reface strălucirea unui oraș nou, ridicat din cenuse.

Constantinescu Adrian

Cl. 8-a Lit.



Spre Dumnezeu

*Mi-e sufletul cascadă de apă cristalină
Pierdută'n munți albaștrii. Și cerul plin de stele
Se scaldă printre ramuri în unda lui senină,
Și cerul priveghează, cu miile de stele,*

*Căderea-i de lumină,
Cascadă de argint.*

*Și undele-i nu-s moarte, nu-s sterpe și nu mint.
E'n apa asta, Doamne, atâta poezie,
Atata zvon de lacrimi și-atâta zbucium sfânt!
Se sgudue un munte, se stinge o făclie ?*

*Cascada, printre cetini, coboară neafată,
Purtând un mit și-o lege în lumea frământată,*

*Un basm din vremuri duse,
Un cântec de demult.*

*Și-așa, privind la dânsa cum vine de departe,
Cum suflul ei din ceruri coboară pe pământ,
Trecând de sorții lumii, smulgându-se din moarte,
O floare fermecată crescută pe-un mormânt,
Mă simt slăpân pe zare urcându-mă mereu
Privind cu al meu suflet, mai sus, la Dumnezeu?*

Walsman I. Aurel

Cl. 8-a Lit.



PROCESUL PSIHOLOGIC

în opera D-lui Brătescu Voinești.

Oriunde i-am deschide puținele dar definitivele volume, D-nul Brătescu Voinești ne apare preocupat la orice pagină, de aceeași lume, de aceeași oameni. Aș putea caracteriza aceasta în puține cuvinte: D-nul Brătescu Voinești se apropie de cei mici și buni. Și prin aceasta înțeleg lumea umiliților dar nu și a revoltaților, căci, prin înțelegerea și îngăduința ce le desvăluie bunătaea ei știu să sufere senini. Atunci când sunt învinși, aceasta se datorește sleirii lor fizice și nicidecum îrosirii energiei sufletești. Și pentru aceasta, în sufletul eroilor săi, se ascunde o tragedie uriașe, care uneori se lasă desvăluită altelor nu. Autorul redă aceleași momente pe care le trăim în genere noi, în fiecare zi: bucurii sau dureri trecătoare, făuriri de idealuri ce nu se realizează, sau ce odată realizate se prăbușesc cu repeziciune. Autorul nu cunoaște numai suferințele în sine, ci întrevăzându-le și cauzele, tinde pe alocuri să dea și soluțiile salvatoare. Inșă oamenii aceștia nu pot reacționa în niciun chip căci ei nu știu decât să zâmbescă sau să sufere cu resemnare. Ei se sbat în plasa propriei

lor sensibilități și naivități, în care se prind treptat până la sfârșitul inevitabil. Și soarta aceasta e privită și redată cu o gingașe pătrundere ce ne impresionează până la lacrimi. Dar aceste rele sociale sunt văzute cu duhul blândeții și însuși autorul clatină capul cu resemnare în fața lor. Toate aceste considerațiuni ne întăresc în credința că pretutindeni avem de-a-face cu o stare de fapt, neclintită, aceea a inevitabilului. Și atunci, oamenii se'mpart, pentru d. Brătescu-Voinești, în două categorii: acel care se nasc cu o structură sufletească nediferențiată, comună — care alcătuiesc masele celor mulți — și care, prin aceasta, se acomodează de minune cu normele contimporane de viață — și ceilalți, cei puțini, care au o viață sufletească deosebită, aspirațiile lor ridicându-se deasupra nimicărilor vulgare — și care, neputându-se acomoda unor norme tiranice și fixe, rămân pentru totdeauna învinși. Către aceștia din urmă se'ndreaptă autorul întotdeauna și pentru aceasta, paginile ce le va scrie, oglindind cu obiectivitate o luptă înverșunată, sunt adresate mai mult lor. Și această crudă desvă-

luire merge până acolo, încât, la un moment dat lumea și societatea te'nspăimântă și îți spui o clipă, mirându-te cum ai putut fi atât de orb, că totuș nu poate fi așa. Neputând modifica nimic din orânduirile soartei, eroii aceștia ne privesc din cadre triste și ne învață în cele din urmă că toate sunt deșertăciuni.

Se ridică însă uneori oameni care cer reforme. Lipsiți de pregătire spiritală și despuiți de orice menire, lipsiți de viitor, dar mai ales de prezent, ei se adună, vociferează, dar nefiind ei aceia care suferă cu adevărat, se răspândesc la prima violență. Și'n lumea asta a răului, iubitorii de lumină, de frumos își duc mai departe calvarul, își ascund comorile sufletești cu spaimă în fața egoismului necruțat. Ei se pleacă sub furtuna vieții cătând să-și înalțe fruntea spre Dumnezeu. Răbdarea și înțelepciunea lor nu are margini. Fugind de oameni, ei se'ntorc spre flori și animale și'n chipul acesta truda zilnică, într'o lume meschină, nu-i poate copleși. Ei suferă și tac. Și de la o vreme, tot ce nu face parte din lumea lor sufletească le devine indiferent. Din clipa aceasta viața le devine „senină ca mersul stelelor pe cer“. Ei capătă chiar un cult pentru moralitate, fundamentul existenței lor rămânând resemnarea. Dar când semenii pătrund până'n incinta lor sufletească căutând să le dărâme și cele din urmă altare, deodată ei se'ntunecă, parcă se desmeticesc— și mânia nu mai cunoaște margini. Dar numai o clipă, căci zâmbetul revine și pericolul trecut, nimic nu le mai poate sfărâma tăcerea. Iar viața aceasta pur sufletească îi apropie fatal de natură. Deaceia, poți să schimbi fața lucrurilor, să distrugi viața, familia, averea unui om, un singur lucru nu-i poți transforma sau năruî: sufletul! În fine, se ajunge însă la un punct când paharul e prea plin. Atunci moartea îi va deslega de toate. Într'un stil ce conservă deci o complexitate de seninătate și patriarhalitate se păstrează o integritate a acțiunii. Dar acestei teme generale se adaugă una particulară: autorul vrea să ne redea,

cu o emoționantă nostalgie, pieirea molcoamă, aproape nesimțită, a clasei noastre boierești, care s'a închis în preajma războiului trecut în cripta veșniciei. Ei privesc pentru ultima oară nașterea și evoluția unei lumi noi, se pătrund de amărăciunea singurătății și se pierd cu un suspin. Opușând viața unora cu a altora rezultă o nouă situație, plină de astădată de umor. Căci ei neputându-și modifica firea și neputând renunța la vechile obiceiuri, ajung să se simtă stânjeniți și stânjeniți în noile forme de viață. Cei doi călători, porniți după anume afaceri, rămân fără de voie la hanul primitor și, după firea molcoamă a bătrânilor, petrec acolo clipe plăcute. Sau „vârcolacul“ va rămâne un chibiț cicălit la jocul de cărți, așa cum fusese și mai'nainte, cu toate dojenele ce primește.

În fine se pare că însăși natura și nu numai oamenii le stă în potrivă. Fericirea lor se destramă pe negândite așa cum s'a infiripat, lăsând un gol iremediabil. Ce fericită ar fi putut fi căsnicia lui Pană Trăsnea sau a lui Andrei Rizescu! Oamenii și Dumnezeu le-au hotărât însă pieirea și atunci nimic nu mai poate sta împotriva. Supraviețuitorilor le rămâne până la propria lor dispariție altarul unui cult pentru iubire și durerea aducerilor aminte, pe care timpul se va încerca în zadar să le mistuie în noaptea uitării. Lipsită de imboldul răsunării, viața cetățeanului anonim, a funcționarului împovărat de o grea familie, a boierului gonit de societate, rămâne o pildă impresionantă de sacrificiu deplin.

Căci sacrificiu este viața bietului Niculăiță Minciună, care hilit de oameni și părăsit de Dumnezeu, își va da moartea în mijlocul florilor și găzelor pe care le iubise atât; căci prin pilda sacrificiului său, Pană Trăsnea, îngrijind de mormântul soției sale și de florile ei, pășeste aidoma unui sfânt; cu sacrificiul vieții sale luptă Andrei Rizescu, iubitorul de dreptate și adevăr, în contra răutății și ticăloșiei ce-l înconjoară.

Ochiul, mintea, trupul și sufletul lui Niculăiță stau mereu într'o atentă încordare.

Indrăgostit de misterul naturii sborul unei păsări, cupa unei flori, vieața unei găze, sunt pentru el taine fermecătoare. El, încrezător și naiv, vine de împărtășește rodul atâtor meditații, zbuciumul nerezolvatelor întrebări, unor oameni simpli, copleșiți de superstiții și de greul vieții. Mai întâiu stărnește râsul; cum să-l crezi pe Niculăiță... „Minciună“?. Apoi, râsul devenit zâmbet, se crispează: vai, Niculăiță e nebun!

Iar lui, pale de foc îi înroșesc întâiu obrazii, apoi sufletul. De ce fug cu toți de el?! Ce le-a făcut ca să-l hulească? Ce se petrece în lumea aceasta, a celorlalți oameni, pe care el vede cu spaimă că n'o cunoștea?! De ce i se pun pe seamă fapte pe care nu le-a săvârșit?! (Doamne, e el până la urmă sigur că intradevăr nu le-a făptuit?) A, dar cum se poate asta? Și zbuciumul continuă. Se simte mic, mic de-ar vrea să se ascundă în gaură de șarpe, apoi mânia neputincioasă îi umple pieptul, vederea i se tulbură și lacrimi mari, cele din urmă, se scurg înfiorate din ochii arși de nesomn. Pradă halucinațiilor sale, el nu nu mai poate deosebi minciuna de adevăr și ntunericul de lumină. Scăparea lui e'n moarte. Și se spânzură, fără teamă — la ce să se mai teamă, când înapoi nu se mai poate în niciun chip întoarce? — sub stelele scăpărătoare, tulburând somnul florilor. Și va dormi hulitul Niculăiță adânc adânc, în timp ce gândaci de care nu văzuse niciodată, vor ciuguli din ochii lui nevinovați și negrii.

Dar Pană Trăznea, lovit de Dumnezeu și de oameni, nu va face la fel, inzestrat fiind cu o voință uriașe care îl face să arate oamenilor o față zâmbitoare chiar cinci zile numai dela înmormântarea Elizei.

În sufletul lui durerea e îngrozitoare și timpul n'o poate indulci. E prea legat însă de natură, de Dumnezeul ei și-al lui ca să părăsească viața. Dar fiecare rază de soare, fiecare floare este trup din trupul Elizei. Nu mai este vorba de cultul Naturii sau al lui Dumnezeu ci de cultul Elizei. Și cum

totul serbează pe Eliza, toate nu sunt numai aduceri aminte ci adevărate retrairi.

Un suflet rău batjocorește sufletul lui. Atunci Pană Trăznea nu mai e, pentru o clipă, un „sfânt“, ci lovește blestemă. În defialtiv, ce copil a fost! Cu ce pot oamenii lovii comoara lui, pe care, avar, o va duce cu sine în mormânt. Vai, toate sunt așa senine și totuși atât de dureroase în vieața lui! Și atunci nepăsător pornește spre ispășirea osândeii. Pană Trăznea, al cărui „caz“ mai aproape de noi, este o nedreptate îngrozitoare — rămâne un sfânt!

Însă Adrei Rizescu nu renunță atât de ușor la luptă. El se zbate și caută revoltat o soluție salvatoare. Dar e zadarnic totul, pentru că puteri ticăloase, mai presus de așteptările sale, îl sguđue, îl înving.

În vâltoarea aceasta în care urile și interesele meschine se ciocnesc la tot pasul, el trebuie să aibă un drum drept. Căci cu orice risc el nu se poate umili nu poate fi ca ceilalți. Când vine alături de soția sa el află un sprijin, un spirit optimist. Glasuri rele îl răscolesc: până și soția sa l-a părăsit în lupta asta dârză, tocmai când avea mai multă nevoie de ea! Deși știe că nu poate și că nu trebuie să fie adevărat, gândul nebun îl sfredelește totuși și sfârșește prin a-l stăpâni. O negură pune stăpânire pe mîntea lui. Și pas cu pas coboară în prăpastia de unde nu se va mai putea întoarce.

În fine, fată și pe bătrâna cu magheranul! Iși pusese toate năzuințele în planta asta pe care o făcuse să renască. Ba, fiind și unica-i preocupare, ajunsese cu timpul la un fel de nevătămătoare nebunie. Un om îi sfarmă pe neașteptate visul și magheranul iubit zace, în cioburi pe pământ. De-acum moartea poate veni căci sufletul ei e cu de-săvârșire sterp. Deoparte geniul răului care „bântue“ ca o molimă, de alta un suflet bătrân căruia întâmplarea nenorocită îi stinge și ultima lumină.

Și așa mai departe povestul și vizionarul, victima și amăgitul, uriașul și umilul, mă-

rețul și invinsul, purtând în ochi lumina cerului albastru, pășeste netulburat într'o lume ideală.

care îi constituie preocuparea, opera d-lui Brătescu-Voinești, înainte de a fi estetică, rămâne profund și înălțător umană.

Astfel, datorită procesului psihologic

Waissman I. Aurel
clasa 8-a Lit.



I. A. Bassarabescu

Scritorul și Omul

Deși plecat de trei ani din rândurile noastre, din școala aceasta în care a predicat știința cu căldura vie, atunci poate nesimțită, dar care astăzi licărește în noi, a fost totdeauna prezent în sufletul nostru, în care s'au săpat neșterse imaginea și caracterul D-sale.

Din pragul intrării noastre în acest liceu, ne-a căluzit gândul pe căile nesfârșite ale universului, formându-ne cele dintâi noțiuni de geografie, pe care le-am scris în primele file ale vieții noastre. Din cultura exterioară determinată de multele călătorii făcute în străinătate, a făcut să răsară în noi imagini bogate în coloritul feeric al insulei Capri, Veneției sau Alpilor, lucruri povestite de D-sa în orele de curs. Dar printre noi a fost cunoscut nu numai ca simplu propăvăduitor al științei, ci mai mult, un părinte care a albit pe altarul școlii și care a fost profesor și părinților noștri. Generații după generații și-au aprins în inimi scânteia neștersă a personalității sale. Ca psiholog al vieții școlarești și orășenești, a cunoscut calitățile și defectele noastre, căutând să altoiască în mlădițele tinere, mărturie ce nu poate fi negată: caracterul.

Niciodată n'a fost văzut pedepsind un elev sau negăsind o vorbă caldă,

plină de delicatețea unui caracter nobil și prietenos, chiar atunci când neștiința noastră, îi innoura privirea care stracura în sufletul vinovat cea mai mare pedeapsă.

Vieța orășenească a influențat mult opera D-sale și la fel ca domnul Brătescu-Voinești ne redă societatea urbană. În numeroasele schițe și nuvele (Vulturii, Norocul, Noi și Vechi, Un dar împlinit, Moș Stan, Un om în toată firea), personagiile sunt recrutate dintr'o lume de mici boieri sau burgheji, cu mici resturi de pământ ce se irosesc, cu rare calități morale.

Famiile acestea scăpătate, cu copii mulți, cu fete nemăritate, e modelul cel mai obișnuit al D-sale. Apar personaje vii, însuflețite de acțiune, în procese psihologice măiestrit analizate. Prin agerime de observație și analiză, precizie și exactitate în desfășurarea vieții, a evocat uneori copilăria cu multă obiectivitate și deosebit simț al măsurii. În câteva nuvele face studiul unui caracter închis, tiranic și tragic, a unui instinct de proprietate și continuitate. Studiul familiei pleacă, dealtfel, dintr'o dragoste de familie — ceea ce se vede în schițe ca: Revedere, Acasă, Eder etc. — în care își îngăduie să redea

cu un profund accent liric copilăria, evocând și mediul în care s'a desfășurat ea. A ajuns să facă o caracterizare a clasei periferice a orașelor, reprezentată prin anumite personaje — astfel e Nineaca Zinca — într'un chip atât de natural și delicat încât îți dau impresia că sunt zugrăvite de un artist care știe să pătrundă cu ascuțimea observației nestatornicia copilăriei noastre care a fost învinsă de inima celui ce ne-a fost dascăl și părinte nouă și mai marilor noștri, lăsând în urma sa o proaspătă și neștearsă amintire. Numele domnului profesor și scriitor Bassarabescu a fost pentru noi călăuzitorul neadormit al muncii noastre.

Personalitatea domnului profesor Bassarabescu este cunoscută de toți, atât din viața intelectuală cât și din cea literară. A trăit timpurile dinainte de războiu, timpuri pe care le-a analizat în atmosfera acestui oraș în care a cunoscut primele succese literare, fiind urmașul cel mai autorizat al marelui Caragiale. Incepându-și de tânăr opera literară cucerește succesul de a fi laureat al premiului național de proză și membru corespon-

dent al Academiei Române, propus de Duiliu Zamfirescu, alături de domnii Marin Stroescu și Brătescu-Voinești și, prin colaborarea la „Convorbiri Literare.”

Domnul Bassarabescu e singurul scriitor care lucrând în genul lui Caragiale în urbea în care a trăit maestrul nu face o imitație servilă ci se arată în schiță și nuvelă în nuanțele sale proprii. Ceva din mediul domnului Brătescu-Voinești și caracterul personajilor lui Caragiale, iată specificul operii domnului Bassarabescu.

Totuși, este deosebire între D-sa și Caragiale și aceasta constă în forma lucrărilor în care apare nuanța caracteristică a domnului Bassarabescu. Urmașul n'are însă ironia tăioasă a lui Caragiale.

Meșter neîntrecut în redarea naturii moarte, înregistrează cele mai mici amănunte cu o neasemuită delicatețe. Cunoaștem deasemenea cele mai agitate probleme psihologice. Totul apare colorat în trăsăturile sufletești ce caracterizează pe cel mai demn evocator al timpurilor apuse.

Eșlanu I. Teodor

cl. 6-a B.

